

Bibliotekaren

NR. 6 / 1996 - 4. ÅRGANG

JULI/AUGUST

Penger kommer og penger går. I dette nummeret presenterer vi resultatet av justeringsoppgjøret på kommunal sektor. Det er positive meldinger. Men vi har også en artikkel om de dramatiske nedskjæringene på kultursektoren i Stavanger. For bibliotekarer i Stavanger må dette være en paradoksal situasjon: Det er flott med lønnsøkning som monner for bibliotekarer, men har jeg bibliotekarjobben min neste år? For BF er dette en kraftig utfordring. Behovet for å engasjere seg i kultur- og bibliotekpolitikk blir mer synlig. Som fagforbund kan vi ikke stirre oss stive på lønningsposen, vi må ha et bredere perspektiv.

Men BF ser ut til å velge å bygge seg opp i riktig rekkefølge. Først opp og stå som organisasjon. Så opp og stå som lønnsforhandler. Det sentrale leddet er nå meget oppegående på dette området. Den lokale utfordringen står for døra, med lokale lønnsforhandlinger til høsten. Men før eller siden må BF engasjere seg også i et bredere perspektiv, med standpunkter og initiativ innen bibliotekpolitikken, utdanningspolitikken og kulturpolitikken. Vi må delta i det offentlige ordskiftet om betydningen av arbeidsplassene våre.

BF fikk gjennomslag på kommunal sektor:

Justeringsoppgjøret ga oss kroner som monner!

Tidsskriftet:

«Bibliotekaren» utgis av Bibliotekarforbundet.

ISSN 0804-4147

Trykk: Falch Hurtigtrykk A/S

Redaksjon:

Erling Bergan (redaktør)
Anja Angelskår Mjelde
Eva K. Nergård
Pia Solheim

Redaksjonens adresse:

Runnen 4, 6800 Førde
Tlf.(jobb): 57 72 25 19
Fax: 57 72 25 01
Tlf.(priv.) 57 82 24 09
E-post: ebe@ahf.hisf.no

Levering av stoff:

Artikler og annet stoff sendes redaksjonen innen deadline, som e-post eller med vanlig post vedlagt diskett. Vi kan også ta imot fax eller vanlig post uten diskett.

Abonnement:

Abonnement på «Bibliotekaren» i 1996 koster kr.195,-. Beløpet betales inn til vår postgirokonto. Merk talongen «Abonnement 96».

Annonser:

1/1 side kr.1.800,-
1/2 side kr. 900,-

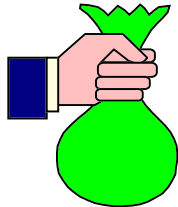
Stillingsannonser:

Helside kr. 900,-
Halvside kr. 450,-
Kvartside kr. 300,-

Utgivelsesplan:

Nummer:	Deadline:	Hos medl.:
1 - 1996	17. jan.	6. febr.
2 - 1996	14. febr.	5. mars
3 - 1996	13. mars	2. april
4 - 1996	17. april	7. mai
5 - 1996	29. mai	18. juni
6 - 1996	3. juli	23. juli
7 - 1996	21. aug.	10. sept.
8 - 1996	18. sept.	8. okt.
9 - 1996	16. okt.	5. nov.
10-1996	13. nov.	3. des.

Av innholdet i dette nummeret:

Justeringsoppgjør som monner .... s. 4

Fredag 28. juni kl. 03.00 ble justeringsoppgjøret i kommunal sektor sluttført. Medlemsgruppene som AF forhandler for tok drøyt 40% av en pott på ca. 850 millioner kroner. Og vi bibliotekarer fikk for første gang på aldri så mange år en uttelling som monner.

13-gruppesamarbeidet ..... s. 7

En av de viktigste sakene som det nå arbeides med i 13-gruppen er lokale forhandlinger til høsten, og å ruste medlemmene lokalt best mulig for disse.

Ubunden arbeidstid ..... s. 8

Arbeidet må synliggjøres! Ikke lenger alle disse bunkene med barnebøker rundt om i huset! Krav om "ubunden arbeidstid" i det minste noen timer i uka som kompensasjon for alle lesetimene på fritida. - Slik resoneres det i Kirsti Tveitereids nye "Dilemma på jobben".

Glem biblioteket? s.10

Kanskje er ikke bibliotekets viktigste oppgave å stille selve nettet til rådighet for brukerne, men å bidra til at folk får tilgang på fornuftig - og gratis - informasjon der, spør Ingeborg i dette nummerets Motzfeldt.

Hvor har BF medlemmer? s.11

Pr. 26. juni hadde Bibliotekarforbundet totalt 705 medlemmer. 640 av disse er kvinner, 65 er menn. Vi ser på hvordan medlemmene fordeler seg på sektorer, bibliotektyper og fylker.

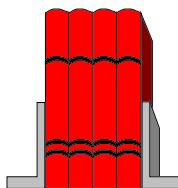

Kulturkutt i Stavanger s.12

Etter å ha hatt eget politisk valgt kulturhusstyre (nedlagt i des. -95), ante vi endringene raskt etter kommunevalget høsten -95. Allerede senhøsten 1995 ble innskrenkninger varslet, og våren -96 fikk en høre at rådmannen hadde nedsatt en komite bestående av «tre av hans beste menn», skriver Anne-Liv Tønnessen.

Utdannes det bibliotekarer i Trondheim? s.16

I den siste tiden har det vært mye snakk om "nye bibliotekarutdanninger". En av dem er i Trondheim. Den har vært omtalt som en bibliotekrelatert studieretning og i bibliotekretser i Trondheim har forventningene vært store til det nye tilbudet. Gunnhild Fyilling vurderer om dette skal regnes som en bibliotekarutdanning eller ikke.

En uke i en skolebibliotekars liv s.18

Klokken er 8.03 mandag morgen, og jeg kommer susende opp bakken til Bredtvet videregående skole i min lille røde bil. Slik begynner Tone Christine Cook sin dagbok.

leder'n

RANDI RØNNINGEN, FORBUNDSLEDER

De sentrale justeringsforhandlingene i kommunesektoren er akkurat sluttført. Vi har dermed kommet et skritt nærmere det endelige resultatet av årets lønnsoppgjør. Fremdeles gjenstår lokale forhandlinger, og i staten og Oslo kommune har vi heller ikke hatt sentrale justeringer.

Hva har bibliotekarene fått til nå? Har vi oppnådd bedre resultater etter at Bibliotekarforbundet ble stiftet? Er det en fordel at også kommunalt ansatt bibliotekarer nå kan være organisert i AF? Vi må selvsagt ha hele oppgjøret i havn før vi kan gi endelig svar på disse spørsmålene. Vi

må også være klar over at dette var første gang BF hadde mulighet til å delta i sentrale justeringsforhandlinger. Det er viktig å ha et lengre perspektiv enn ett lønnsoppgjør når vi vurderer BFs rolle.

Men en ting går helt klart fram av de forhandlingene som nettopp har foregått i kommunal sektor. Det er helt klart AF som kjemper for gruppene med 3-årig høgskoleutdanning og som sørget for at mange av BFs medlemmer får et betydelig lønnstil-

legg i 1996. Dersom de kravene som LO og YS fremmet for bibliotekarer hadde blitt innfridd, ville vi fått et langt dårligere resultat enn det som til slutt ble arbeidsgivers tilbud. Dette gjelder både grunnlønnsplasseringen og ledernivået. Heller ikke BF har klart å få alt på plass i dette oppgjøret. Vi ser bl.a. noen uheldige konsekvenser ved innføringen av det nye stillingsregulativet. Men en forutsetning for å oppnå resultater

er å ha en hovedsammenslutning som lytter til våre krav og har forståelse for våre spesielle behov. BF opplevde i år at AFs prioriteringer var helt i tråd med våre egne.

Jeg er ikke i tvil om at bibliotekarenes plass er i AF. Det er denne hovedsammenslutningen som tar på alvor at vi skal ha noe igjen for det vi har investert i utdanning og for det ansvaret vi tar på oss for våre arbeidsgivere. Opprettelsen av BF var derfor en nødvendighet for å bedre bibliotekarenes lønnsforhold.

" ... ikke i tvil om at bibliotekarenes plass er i AF ... "

BFs forbundsstyre:

Randi Rønningen (leder)
Menighetsfakultetets bibliotek
Boks 5144 Majorstua
0302 Oslo
Tlf.job: 22 59 05 22
Fax: 22 59 05 30
Tlf.priv.: 22 19 56 41
E-post: randi.ronningen@menfak.no

Turid Holtermann (nestleder)
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling helse- og sosialfag
Ranheimsveien 10
7005 Trondheim
Tlf.job: 73 82 82 26
Fax: 73 82 82 01
Tlf.priv.: 73 91 11 59
E-post:turid.holtermann@ahs.hist.no

Siri Kolle (AU-medlem)
Fredrikstad bibliotek
Avdeling Onsøy
Onsøy

Steinar Lakså (styremedlem)
Meråker folkebibliotek
Meråker

Kari Lifjell (styremedlem)
Deichmanske bibliotek, Lesesalen
Oslo

Anne-Mette Vibe (styremedlem)
Norges idrettshøgskoles bibliotek
Oslo

Eli Wilhelmsen (styremedlem)
Nasjonalt læremiddelsenter
Oslo

Anne Woje (styremedlem)
Kvinnerad folkebibliotek
Husnes

Leikny H. Indergaard (styremedlem)
Rogaland fylkesbibliotek
Stavanger

BFs sekretariat:

Faglig sekretær: Sølvi Kristiansen

Adresse: Lakkegt.21,
0187 Oslo
Tlf.: 22 17 04 95
Fax: 22 17 04 96

SPALTELANGS

Bygging av nye UB kan endelig komme i gang

Tvisten mellom Oslo kommune og staten om finansiering av reguleringsplanen for universitetsområdet, ser endelig ut til å være over. Dermed kan Statsbygg komme i gang med byggearbeidet, og har allerede utlyst anbud på arbeidene som vil beløpe seg til ca. 325 millioner kroner uten innredning. Det nye universitetsbiblioteket skal etter planen stå ferdig høsten 1998, og tidsfristen ligger an til å kunne overholdes dersom byggearbeidene kommer i gang til høsten.

«Biblioteklovgivning i Europa»

Else Granheim har skrevet en komparativ studie av bibliotekslovgivningen i Europa der hun omtaler lovgivningen i de nordiske land, England, Wales, Irland, Ungarn, Tsjekkia og Slovakia samt Nederland og flamsk Belgia. Her oppfordrer hun til at Unesco og IFLA med utgangspunkt i Unesco Public Library Manifest fra 1994, skal utarbeide et sett regler for hvilke elementer en biblioteklov bør inneholde. Hun opptrer også som advokat for at Statens bibliotektilsyn og Riksbibliotekjenseten ikke bør slås sammen til et felles direktorat for folke- og fagbiblioteksektoren. Rapporten kan bestilles via Statens bibliotektilsyn.

Jenter og data

Mye har vært sagt og skrevet om jenters manglende interesse for data og hvilke konsekvenser dette har for senere jobbmuligheter.

I Højby biblioteksbutikk i Odense i Danmark, som for øvrig er et integrert skole- og folkebibliotek, ville bibliotekarene forsøke å gjøre noe

Bibliotekarer fikk god uttelling i ...

Justeringsoppgjør som monner

Fredag 28. juni kl. 03.00 ble justeringsoppgjøret i kommunal sektor sluttført. Medlemsgruppene som AF forhandler for tok drøyt 40% av en pott på ca. 850 millioner kroner. Og vi bibliotekarer fikk for første gang på aldri så mange år en uttelling som monner. Selvfølgelig er ikke resultatet like bra for alle, det blir det aldri. Men spesielt erfarne bibliotekarer på grunnlønn har grunn til å smile bredt. I tillegg til de 6.000 kronene som alle får, rykker de opp 4 lønnstrinn fra 1. august. For andre grupper i BF må innsatsen nå også settes inn i de lokale forhandlingene til høsten.

Som BF's medlemmer tidligere er blitt informert om, ble det enighet om ny Hovedtariffavtale for perioden 1.mai 1996 - 30.april 1998, mellom AF-K (AF seksjon kommune) og vår arbeidsgivermotpart KS (Kommunenes Sentralforbund) 1.mai i år. Avtalen er for våre medlemmer blitt godkjent av BF, og videre av den såkalte 13-gruppa i AF, som vi forhandler gjennom. Avtalen har i hovedsak tre elementer: Kr.6.000 ekstra på alle lønnstrinn, sentrale justeringer og lokale forhandlinger.

Som en del avtalen er det altså satt av 1,8% av totallønnsmassen til sentrale justeringer. Dette tilsvarer et beløp på ca.850 mill.kroner. Justeringsforhandlingene skulle foregå etter 21.juni, med virkning fra 1.august i år. I tillegg er det avsatt 0,5% av totallønnsmassen til lokale forhandlinger, tilsvarende ca.238 mill.kroner, med virkningsdato 1.oktober i år. De lokale forhandlingene skal være avsluttet innen 1.november.

Like før dette nummeret av Bibliotekaren gikk i trykken, ble de sentrale justeringsforhandlingene avsluttet. Det er foretatt store endringer i stillingsregulativet, som det vil ta noe tid å bli fortrolig med. I denne omgang vil vi trekke fram en del viktige

resultater av justeringene. Mer utfyllende stoff vil komme i seinere nummer. Erfaringene med lokale forhandlinger vil vi også komme tilbake til, ettersom disse ennå ikke har startet.

Forhandlingene

La oss først se på kronologien. Fredag 21. juni var det møte i AF-Ks råd. Der ble AF's endelige krav til årets justeringsoppgjør vedtatt. BF's leder Randi Rønningen representerte ikke bare oss bibliotekarer, men også de øvrige yrkesgruppene i AF's 13-gruppe. Mandag 24. juni klokka 12.00 ble kravene overlevert vår motpart KS. Klokka 18.00 kom KS med sitt tilbud. Tirsdag 25. juni kl. 11.00 leverte AF reviderte krav, og utpå kvelden kom det nytt tilbud fra KS. Onsdag 26. juni kommer AF med krav igjen, denne gangen identisk med det de leverte sist. Om morgenen torsdag 27. juni kom KS med nytt tilbud. Drøftingene gikk utover dagen, kvelden, natten og klokka 03.00 natt til fredag 28. juni hadde de nådd fram til et resultat som AF aksepterte. Det samme gjorde LO. YS aksepterte ikke, og får nemndsbehandling.

Tidlig fredag morgen meldte BF's leder

(Foto: ebe)

Randi Rønningen: «Jeg er trøtt. Jeg var alene som representant for 13-gruppa i hele går og opplevde det som veldig slitsomt. For det første måtte jeg holde rede på alle ulike nivåer for alle stillingskodene. For det andre måtte jeg til slutt ta avgjørelsen om 13-gruppa skulle akseptere eller ei. Jeg mener bibliotekarene kan være rimelig fornøyd, selv om alt ennå ikke er på plass i forhold til det nye regulativet.»

Grunnkoden

La oss se på grunnkoden først. Stillingskode 7026 Bibliotekar er plassert i det som heter lønnsstruktur 2 (der er alle 3-årige høgskoleutdanninger plassert) i det nye stillingsregulativ-systemet. Det gir oss avlønning etter lønnsramme 7. Denne lønnsrammen er nå litt endret. Det laveste alternativet (LR 7.1) ser slik ut:

Lønnstrinn	17	etter	0	års	annsenitet
«	18	«	2	«	«
«	20	«	4	«	«
«	21	«	6	«	«
«	23	«	8	«	«
«	25	«	10	«	«

Neste alternativ på lønnsramme 7 (LR 7.2) får en ved å plusse 1 lønnstrinn på hvert

trinn i denne stigen. Tilsvarende får en LR 7.3 ved å plusse på enda ett lønnstrinn på trinnene i stigen. De øvrige alternativene (LR 7.4 - LR 7.8) er direkte innplasseringer på lønnstrinnene fra l.tr. 27 til l.tr. 31.

For oss bibliotekarer er dette gledelig. De som fram til nå har gått på vanlig grunnlønn som bibliotekarer, i lønnsramme 5, har hatt l.tr. 15 som «ferskinger» og l.tr. 21 etter 10 års annsenitet. Etter dette justeringsoppgjøret har «ferskingene» gått opp 2 lønnstrinn, mens bibliotekarer på grunnlønn med 10 års annsenitet går opp 4 lønnstrinn! Og dette kommer altså i tillegg til det generelle tillegget på kr. 6.000 som alle får.

Gledelige resultater

For BF, som har prioritert å løfte opp grunnkoden i årets oppgjør, er dette gledelige resultater. En rekke bibliotekarer i norske folkebibliotek kan etter bare ett og et halvt år med BF se resultater i form av kroner og øre, som monner. For de som deltok i forhandlingene har det vært klart at det er AF som slåss for lønna til oss med 3-årig høgskoleutdanning og tilsvarende studielån. At AF som helhet dro avgårde med drøye 40% av potten i justeringsoppgjøret, forteller oss at vi har etablert oss i en hovedsammenslutning som med styrke kjemper for våre krav.

Utover fredagen 28. juni var justeringsoppgjøret oppslag i nyhetssendingene i radio og fjernsyn. På TV2-nyhetene kl. 21.00 på kvelden, ble psykologer, leger, sykepleiere OG BIBLIOTEKARER nevnt som vinnere av årets tariffoppgjør. Med nærmere kr. 20.000 i lønnsplagslag for enkelte medlemsgrupper i BF, har de dekning for den påstanden. For oss bibliotekarer er det simpelthen sterk kost å bli nevnt som lønnsvinnere på riksdekkende TV.

Distriktsbibliotekarene

Hva så med distriktsbibliotekarene? Til nå har de vært i lønnsramme 25, som gir den enkelte fylkeskommune anledning til å plassere sine distriktsbibliotekarer et sted

forts. neste side ...

SPALTELANGS

med at det stadig kun var guttene som samlet seg foran pc'ene. Det ble søkt om prosjektmidler fra kommunen, og med en bevilgning på 25.000 kr ble «åpent hus for jentene» satt i gang. Det strakte seg over fem uker med åpent hus to kvelder i uken á to timer. Det var blitt kjøpt inn nye programmer som skulle være mest mulig lystbetonte: Pippi Langstrømpe, Jungeldyret Hugo o.a. som passet til aldersgruppen 5-14 år. En lærer fra «åpen datastue for kvinner» ble leid inn, og plakater, foldere, pressemeddelelser sendt ut.

Responsen var svært god: 35-40 jenter møtte opp den første kvelden, og de ble booket inn til faste tider á ½ time. Det manglet altså ikke på interesse fra jentenes side! Hva var så grunnen til at de før ikke hadde prøvd seg på pc'ene? Jo, guttenes oppførsel: De roper, skubber, flytter seg ikke - og skremmer så og si jentene vekk ifølge de intervjuede jentenes (ca. 20) svar.

Det ser altså ut til at jentene må ha en slags særbehandling for over hodet å slippe til, dvs. at de f.eks. kan gis tilbud om å bestille plass ved en pc og at denne «timebestillingen» følges opp av bibliotekpersonalet. Flere av jentene fra prosjektet har nå tatt mot til seg og bruker jevnlig pc'ene til både skolearbeid og underholdning. Det skulle altså bare et lite puff til!

Internett-suksess for folketelling

Historikeren Jan Oldervoll ved Universitetet i Bergen la for moro skyld folketellingen fra 1801 inn på Internett. Siden det skjedde for et halvt år siden, har mer enn ½ million dokumenter blitt hentet opp fra sidene hans.

Folketellingen fra 1801 var den første «ordentlige» folketellingen i

SPALTELANGS

Norge, dvs. at også kvinner skulle regnes med i «mantallet». I folketellingen er sivilstand, alder, kjønn, husholdsstilling, yrke og alle navn registrert i tillegg til anmerkninger av typen «uægte», «vanfør» o.l. Alt i alt er 879.020 navn registrert (et prestegjeld på Sørlandet manglet i folketellingen).

Ikke bare slektsforskere og nostalgiske nordmenn søker i basen, det registreres besøkende fra alle kanter av verden. Har du lyst til å se på den, ligger den på adressen: <http://www.uib.no/hi/1801side.html>

Frihet, likhet og brorskap i skolebibliotekene?

Ja, dette burde jo være idealet. Aud Jorunn Aano, bibliotekar ved Ledaal St. Olav videregående skole i Stavanger skriver i Schola 3/96 om biblioteket som stedet som kan gi elevene de samme mulighetene i livet, selv om utgangspunktet er forskjellig.

Det å skape behov for informasjon hos ungdom som ikke er vant til å søke etter den, er en vanskelig oppgave. De aller fleste slutter dessuten å bruke biblioteket når de kommer i tenårene. Her har bibliotekarene i videregående skoler en unik mulighet til å komme i kontakt med 16-19-åringene, men det krever engasjement og motivasjon, kunnskaper om og tilgang til IT, og ikke minst evnen til å «se» elevene.

Stadig flere «pc-analfabeter»

Storbrukere av pc'er mister i følge forfatterforeningens formann, Thorvald Steen, evnen til å lese. I følge Steen er vi i ferd med å få den samme utviklingen her i landet som i USA, og bare bedre tilgang på gode, skjønnlitterære bøker kan avhjelpe problemet. Ukritisk pc-bruk medfø-

mellom lønnstrinn 23 og 31. Det har ikke vært noen stige, med opprykk etter annsienitet.

Justeringsoppgjøret plasserte distriktsbibliotekarene som en såkalt avansementsstilling, som skal lønnes minimum én lønnsramme over grunnplasseringen av bibliotekarer. Det vil si at distriktsbibliotekarene nå er i lønnsramme 8. Det laveste alternativet (LR 8.1) ser slik ut:

Lønnstrinn	17	etter	0	års	annsienitet
«	19	«	2	«	«
«	21	«	4	«	«
«	23	«	6	«	«
«	25	«	8	«	«
«	27	«	10	«	«

Neste alternativ på lønnsramme 8 (LR 8.2) får en ved å plusse 1 lønnstrinn på hvert trinn i denne stigen. Tilsvarende får en LR 8.3 ved å plusse på enda ett lønnstrinn på trinnene i stigen. De øvrige alternativene (LR 8.4 - LR 8.8) er direkte innplasseringer på lønnstrinnene fra l.tr. 29 til l.tr. 33.

Det går fram av forhandlingsprotokollen at grunnlønnen, for enhver stilling, ikke skal kunne fastsettes lavere enn den som gjaldt i tariffavtalen 1994-96. Ingen distriktsbibliotekar skal altså kunne plasseres lavere enn lønnstrinn 23. Har du 8 års annsienitet skal du minimum ha l.tr.25, og med 10 års annsienitet skal du ha minimum l.tr.27 som distriktsbibliotekar. Dette er laveste alternativ, i lønnsramme 8.1. Ved mange fylkesbibliotek burde det være et godt grunnlag for å fremme lokale krav om høyere alternativ plassering enn LR 8.1.

Hva med 7027?

Stillingskode 7027 Bibliotekar I/Avdelingsbibliotekar har nå fått ny tittel: «Avdelingsleder bibliotek». Den er definert som faglederstilling i lønnsstruktur 2, og som det skal den ha minimumsavlønning i l.tr. 26. Noe øvre tak er ikke definert. Før dette oppgjøret var stillingskode 7027 plassert innenfor spennet l.tr. 23-31. Her vil da de som har vært i et lavere lønnstrinn enn 26 få et automatisk opprykk til l.tr. 26. Forøvrig er det også her grunnlag for lokale krav om høyere direkte plassering.

Det er opprettet en ny stilling, en såkalt avansementskode, med tittel «Bibliotekar I».

Denne er i utgangspunktet «tom», dvs. det er ennå ingen som er plassert i denne stillingskoden. Selv om vi kjenner tittelen fra før, må ikke den nye Bibliotekar I forveksles med den gamle Bibliotekar I/Avdelingsbibliotekar. Avlønning av denne nye «Bibliotekar I»-koden blir i lønnsramme 8, dvs. tilsvarende distriktsbibliotekarene. Plassering i denne nye koden kan komme som resultat av administrative organisasjonsendringer lokalt, eller som resultat av krav ved de lokale forhandlingene.

Og hva med biblioteksjefene?

De kommunale biblioteksjefer og fylkesbiblioteksjefer har tidligere vært unormerte stillinger, dvs. at lønna fastsettes av den enkelte arbeidsgiver, uten øvre eller nedre grenser. Etter dette oppgjøret ser det ut til at dette fremdeles vil være tilfellet. Våre krav gikk selvsagt på å plassere disse stillingene som lederstillinger i det nye stillingsregulativ-systemet, men av en eller annen grunn er de plassert, sammen med en mengde andre lederstillinger, i en kategori kalt «Diverse stillinger uavhengig av lønnsstruktur». Her er vi forsåvidt i godt selskap med rådmenn, helse- og sosialsjef, skolesjefer og kultursjefer, men like unormert allikevel. Her burde det være godt grunnlag for å fremme lokale krav, spesielt for de biblioteksjefene som ligger lavere enn lønnsstrinn 26.

Hva bidro LO og YS med?

Som tidligere nevnt godtok LO resultatet, mens YS avviste det og sendte det til nemndsbehandling. Men hvilke krav hadde LO og YS, som er relevante for oss? Jo, både fra LO og YS var kravet for oss med høgskoleutdanning (lønnsstruktur 2 i det nye regulativet) en minstelønn i lønnsramme 6. AF krevde lønnsramme 8 som minimum. Resultatet ble altså lønnsramme 7. Hadde KS innfridd kravene fra LO og YS ville vi altså fått et dårligere resultat enn det som ble oppnådd! Etter dette er det ikke vanskelig å se at vi har etablert oss i den riktige hovedsammenslutningen for oss!

13-gruppesamarbeidet

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

I kommunesektoren har BF forhandlingsrett via 13-gruppen, som pr. i dag har 10 medlemsforeninger. En av de viktigste sakene som det nå arbeides med i 13-gruppen er lokale forhandlinger til høsten, og å ruste medlemmene lokalt best mulig for disse.

Et av virkemidlene er kurs, og i 13-gruppens regi planlegges det kurs ni steder i landet i uke 37 og 39. De ni stedene er: Oslo, Arendal, Stavanger, Bergen, Ålesund, Lillehammer, Trondheim, Bodø og Tromsø. Disse kursene vil få et lignende innhold som kursene som BF har i egen regi i Lakkegata, men er tenkt som en førstehjelp for de lokale forhandlingene nå i høst. Det er mulig å arrangere kurs ute i

regionen når det er flere foreninger som er sammen om kurset. Dette kan bidra til å holde utgiftene nede, ettersom ikke alle trenger å overnatte.

Det er også viktig å bygge opp et samarbeid i 13-gruppen lokalt, slik at man ved neste korsvei er klar over hvem som kan kontaktes for forhandlingshjelp osv. Kartlegging av de enkelte foreningenes tillitsvalgte på lokalt plan er en del av dette arbeidet. I denne sammenhengen er en del av BF's medlemmer blitt kontaktet, det er valgt kontaktpersoner på alle arbeidsteder med mer enn en ansatt, og i de virksomhetene hvor det er bare et BF-medlem er den personen satt opp som kontaktperson. Videre vil det i løpet av sommeren bli tatt ut 13-gruppekontakter i kommunene ut fra disse listene, og BF's kontaktpersoner vil få en tilbakemelding fra sekretariatet over hvilke andre 13-gruppekontakter som finnes i kommunen.

Nemnd i lokale forhandlinger

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

Det går nå mot lokale forhandlinger i forbindelse med hovedtariffoppgjøret. I enkelte kommuner føres lokale forhandlinger på særskilt grunnlag fortløpende etter hvert som de kommer inn til kommunen.

Noen ganger oppnås det resultatet som er ønskelig, mens det andre ganger ikke fører fram i det hele tatt. Slike forhandlinger gir ikke streikerett, men man kan gå til nemnd på avgjørelsen.

For å gå til nemnd med håp om å oppnå noe, er det viktig at det er et såkalt godt krav. Det er ikke ofte at man oppnår noe i form av rene penger ved en nemnd-behandling, men man kan få en protokoll som sier at dette er et forhold det bør gjøres noe med, og da kan den protokollen brukes i neste runde. Det er derfor viktig at sakene som tas til nemnd er saker av mer prinsipiell karakter.

Rent praktisk har BF forhandlingsrett i kommunene via 13-gruppen, og et brudd med krav om nemnd skal derfor godkjennes av 13-gruppen. For å få en slik godkjennelse skal BF sentralt kontaktes.

SPALTELANGS

rer svekket konsentrasjonsevne, og uttrykksformen avkortet på en uheldig måte å la det forenklede pc-språket. Dette virker inn på leseevnen som jo er uunnværlig for tilegnelsen av skolefagene. Spesielt 14-17-åringene har store reduksjoner i leseevnen, noe som også kan skyldes utstrakt TV-titting.

Steen mener at botemidlet er større innkjøp av skjønnlitterære bøker: Staten bør kjøpe inn 1.550 eksemplarer mot dagens 1.000, og gjøre bøkene tilgjengelige også i de videregående skolene.

«Sofies verden» på verdenstoppen

Det amerikanske forlagstidsskriftet «Publishing Trend» i New York har utropt «Sofies verden» til fjorårets skjønnlitterære bestselger i den vestlige verden. Boken skårer nesten dobbelt så mange poeng som nummer to på listen. Poengene gis i forhold til hvordan bøkene plasseres på de forskjellige lands bestselgerlister.

«Sofies verden» er oversatt til 39 språk siden den først kom ut på Aschehoug i 1991. I Norge er det solgt ca. 200.000 eksemplarer, på verdensbasis mer enn ni millioner.

Mennene dominerer på Internett

Dette er nok ingen nyhet, men at det i Norge er tre ganger så mange mannlige som kvinnelige brukere, kom overraskende på forskere i Norsk Gallup. De fleste Internett-brukere har fått tilgang til dette verdensomspennende informasjonsnettverket via jobben, og mennenes forsprang er dermed delvis bestemt av menns og kvinners ulike yrkesvalg.

Ingen av de norske Internett-leverandørene har noen ferdig utformet

SPALTELANGS

kvinneoffensiv å vise til, men temaet står på dagsordenen, og Schibstednett har diskutert en egen satsing på mer kvinnerelatert stoff. Det vurderes også å satse mer på barn og ungdom, og via dem på at mødrene skal komme mer med.

Amerikansk domstol avviser sensur av Internett

En amerikansk domstol har utstedt et midlertidig forbud mot gjennomføringen av den såkalte «Communications Decency Act» som ble autorisert av president Bill Clinton i februar. Det er forventet at justisdepartementet vil anke kjennelsen til høyesterett.

Det ble i kjennelsen lagt vekt på at loven er i strid med den amerikanske grunnlovens garantier for ytrings- og pressefrihet, og det ble slått fast at de samme reglene skal gjelde for Internett som i resten av samfunnet. Avgjørelsen er en klar seier for tilhengerne av ytringsfrihet og borgerrettigheter som har forsøkt å hindre statlig regulering av Internett.

Den britiske fastprisavtalen for bøker opphevet

Fastprisavtalen ble opphevet for ca. ni måneder siden i Storbritannia, men den forventede vekst i omsetning på bokmarkedet har ikke slått til. Økningen har ikke kompensert for prisreduksjonene som de store kjedene ga etter opphevelsen av fastprisavtalen.

Aschehoug og Gyldendal taper på tradisjonell forlagsdrift

Hvis det ikke hadde vært for tilknyttede virksomheter som de Norske bokklubbene, Forlagsentralen og Kunnskapsforlaget, ville de to forla-

Ubunden arbeidstid?

Dilemma på jobben

Kirsti Tveitereid
Avdelingsbibliotekar
Lillegården kompetansesenter

Hvis du skulle komme til å kikke inn i Elisabeths, Gerds og Ingrid's hjem sånn en vanlig ettermiddag eller kveld, ville du blitt slått av et fellestrekk: bøker i små hauger her og der rundt på nattbord, på skrivebord og på kommoder og hyller rett ved utgangsdørene. Bøkene ville alle sammen være bilde-, barne- eller ungdomsbøker, og du ville forstå det hele hvis du fikk vite at alle tre var barnebibliotekarer.

De bor og arbeider i forskjellige kommuner, i forskjellige barneavdelinger og i forskjellige folkebibliotek. En gang i måneden møtes de og flere andre på "barnebokmøter" der nye bøker omtales og vurderes.

Junimøtet ble annerledes. Det var siste møte før en ny bokhøst med mengder av nye titler å gjøre seg kjent med. Elisabeth tok opp temaet: Lesing i fritiden - lesing i arbeidstiden. Og denne møtedagen ble det ikke omtalt mange barnebøker. Temaet var som en "varm potet" og et dilemma for dem alle.

Diskusjonen gikk livlig, og sentrale spørsmål omkring profesjon, arbeidstid og barnebibliotekararbeid i sin alminnelighet, og veilednings- og formidlingsarbeid i særdeleshet. Hvordan kan en være en god formidler av barne- og ungdomsbøker uten å ha lest dem?

Alle var enige om at som barnebibliotekar er en mer synlig og driver en helt annen form for veiledning av brukerne enn en gjør i andre avdelinger eller overfor andre grupper lånere. Barn og unge krever å få vite mye om boka, de trenger ofte en voksen veileder i jungelen av litteratur, og de mø-

ter ofte barnebibliotekaren i klassen ute i skolen eller på klassebesøk på biblioteket. Ikke tror vel andre yrkesgrupper at barnebibliotekarene alltid stiller forberedt fra "heimen" - fra fritida og seine kveldstimer?

Barnebokmøtet besto av engasjerte bibliotekarere, og dette temaet inspirerte til synspunkter. Noen få hadde "ryddet" tid for seg selv noen timer i uka til lesing av bildebøker og fagtidsskrifter. Men det var alltid med dårlig samvittighet og ukonsentrert fordi det daglige arbeidet i biblioteket presset på: Ungene som kom, bøkene som skulle registreres, administrasjon, kassasjon og **synlige** arbeidsoppgaver.

Elisabeth, Gerd og Ingrid dro hjem hver til sitt denne dagen med en "kampsak" overfor sine ledere og kommuner. Her skulle arbeidet synliggjøres - ikke lenger alle disse bunkene med barnebøker rundt om i huset! Krav om "ubunden arbeidstid" i det minste noen timer i uka som kompensasjon for alle lesetimene på fritida. Det var målet. Men det betydde at til klassebesøkene i neste uke ville ingen ha fått lest en ny bok. Og hvem ville "tjene" på det? Ungene ville ikke få høre om nye bøker, bokpratene ville gå tregt for bibliotekaren - og læreren ville tenke at bibliotekaren ikke hadde gjort jobben sin! De sto virkelig overfor et dilemma.

Synspunkt A:

Dette er en sak som burde fremmes gjennom Bibliotekarforbundet! De burde kreve enten ubunden arbeidstid i et visst antall timer pr. uke, eller økonomisk kompensasjon for den typen lesing på fritiden.

Barnebibliotekarer er i en spesiell situasjon. BF burde finne løsninger for denne gruppa under ett, slik at det ikke ble et ansvar for

hver enkelt barnebibliotekar å finne løsninger, eller fortsette å jobbe gratis på fritida. Argumentasjonen må bygge på at barnebibliotekarenes jobb ofte er den mest utadvendte i et bibliotek. Den kan til en viss grad minne om en lærers jobb, med formidlingsansvar, og med plikt til å kjenne både god og mindre god litteratur som unge tilbys. Ingen bok kan formidles til barn og unge uten å ha blitt lest av formidleren, her nytter det lite med vaskeseddlesning. Barnebibliotekarene må få rett til lesetid inkludert i arbeidstiden !

Synspunkt B:

Denne problemstillinga vil være forskjellig fra bibliotek til bibliotek. Her må den enkelte barnebibliotekar diskutere løsninger med sin sjef. Det skal ikke være opp til barnebibliotekarene kollektivt, eventuelt gjennom fagforeningsapparatet, å definere behovet for å lese barnebøker. Den enkelte biblioteksjef må kunne styre hvordan dette skal gjøres, hvilket ambisjonsnivå som skal legges på den enkelte barnebibliotekars bokkunnskap.

Synspunkt C:

Barnebibliotekarene er ikke i noen særstilling. De fleste bibliotekarer er kjent for å

Hjelp !

De små episodene er basert på ideer fra bibliotekliv i virkeligheten. Kollegaer og venner blir spurt uavbrudt. Planen er å holde denne spalten gående i annet hvert nummer framover. Jeg trenger ideer som kan bli historier, som kan gi bilder av små og store dilemmaer vi møter som bibliotekarer.

Send stikkord eller andre ord til:
Kirsti Tveitereid
Lillegården kompetansesenter
Postboks 73, 3945 Eidanger.

Eller skriv en historie selv - og send redaksjonen!

ha leselyst og naturligvis ta med seg nye bøker hjem for å se nærmere på dem. Barnebibliotekarene har det egentlig mye lettere enn de fleste andre bibliotekarer, ettersom barnebøker er kjappere å skumme gjennom enn voksenbøker. Det er åpenbart at barnebibliotekarenes argumentasjon ikke kan brukes på f.eks. fagbibliotek. Nei, barnebibliotekarene burde heller lære av fagbibliotekarenes evne til å forholde seg til store mengder litteratur de aldri vil få tid til å lese. ■

Uravstemmingen på statssektoren i AF og BF

Sølvi Kristiansen
Faglig sekretær i BF

I staten er det AF-S som formelt godkjenner forhandlingsresultatet. I år ble det sendt ut til uravstemming blant statsansatte medlemmer.

Deltakelsen i uravstemmingen var i AF på 49,2 %. Av de avgitte stemmer har 91,7 % svart ja og 5,9 % har svart nei til det anbefalte forhandlingsresultatet. Ettersom del-

takelsen ble under 50 %, er denne uravstemmingen kun rådgivende for AF-S. I dette tilfellet ble forslaget vedtatt, og svaret er sendt til Administrasjonsdepartementet.

Bibliotekarforbundet har 42 medlemmer som er ansatt i statssektoren. Av disse deltok 33 i uravstemmingen, noe som gir en svarprosent på 80,5 %. 32 personer, eller 97 % ønsket å si ja til det anbefalte resultatet, og 3 % svarte nei. Ingen blanke stemmer ble avgitt og ingen stemmer ble forkastet. ■

SPALTELANGS

gene gått med underskudd i 1995. Det ser heller ikke lyst ut for inneværende år, særlig fordi skoleboksallet svikter pga. den forventede grunnskole-reformen i 1997. Kjededannelser blant bokhandlerne er dessuten en konstant trussel mot forleggenes overskuddsmarginer.

Nytt forslag om sikkerhet på Internett

Clinton-administrasjonen har lagt frem nok et forslag, kalt Clipper 3, for å sikre informasjonen på Internett. Det blir her tatt til orde for å utvikle en internasjonal krypteringsstandard som skal sikre transaksjoner som foregår på Internett. Det er bare det at myndighetene krever å få beholde en krypteringsnøkkel som gjør at de kan sikre seg tilgang til koder på samme måte som når de foretar telefonavlytting! Hackere vil dessuten kunne gjøre stor skade dersom de får tilgang til en slik nøkkel.

RBT-skrifter i elektronisk form

Nå er også nr. 66, 67, 69, 70 og 74 å finne på Internett. Adressen er: <http://info.rbt.no/skrifter/>

Kiosklitteratur fra Gyldendal

Gyldendal er det første norske forlaget som følger opp den europeiske trenden med å utgi kvalitetslitteratur til kioskpriser. «Gyldendals lille bibliotek» består av 25 bøker til 25 kr/stk. Samtlige titler er tidligere utgivelser, dvs. at forlaget allerede har betalt for rettigheter og oversettelser.

Gyldendal regner med å nå nye kundegrupper via Narvesen, og for-

SPALTELANGS

venter å tjene penger på utgivelsene: Hver av bøkene er trykket i et opplag på 6.500 - 10.700, og det er Hamsun som er trykket i det største opplaget. For øvrig har Gyldendal valgt ut de mest populære forfatterne i Norge og utlandet, fra Søren Kierkegaard til Ingrid Espelid Hovig.

NTB-tekst på Internett

NTB-tekst er ett av Norges to største nyhetsarkiver. Det går tilbake til 1.juni 1985 og inneholder mer enn en halv million nyhetsmeldinger, notiser, statistikk og bakgrunnsartikler på feltene utenriks, innenriks og sport. Nytteverdien av et slikt nyhetsarkiv er stor for alle som ønsker å orientere seg i fakta. Det kan søkes på ord eller emner i teksten, og basen oppdateres kontinuerlig med to døgnsets etterslep. Hver dag vokser arkivet med 150-250 meldinger.

Det lages også samlingsaker med alt som er skrevet om saken, f.eks. Tsjernobyl, Treholt osv. Det er gratis å søke og få titteloversikt i NTB-tekst. For å lese selve meldingen må man tegne et abonnement. Det blir billigere å bruke Internett enn å tegne online-abonnement fordi man som Internettbruker kan være innlogget så lenge man vil og altså ikke betaler pr. tidsenhet. NTB-tekst ligger på samlingsplassen Interpost med adresse: <http://www.sds.no/>

Offentlig informasjon i Europa

Når EU-kommisjonen diskuterer retningslinjer for offentlig informasjon, tiltrekker den nordiske eller norske modellen seg stor interesse. Det er først og fremst i Norge at kultur og tradisjon har gitt seg uttrykk i politisk stillingstagen til offentlig informasjonsarbeid. Stort sett er alle offentlige organer oppmerksomme på behovet for kommunikasjon med

SPALTELANGS

Glem biblioteket?

Ingeborg Motzfeldt
Hovedbibliotekar, Høgskolen i Tromsø

Det hadde han åpenbart ikke, og etterhvert har han fortalt endel om hvorfor han synes det er greiere å søke informasjon på Internett enn å gå på biblioteket slik han gjorde før.

Internett er ikke begrenset av åpningstider, slik som biblioteket. Ikke fordi Tromsø bibliotek er spesielt håpløst, de har åpent til kl 19 fra mandag til torsdag. Men når man nå er B-menneske og gjerne våkner til dåd omkring kl 20-21 ...

Man kan skumme stoffet og finne akkurat de delene som er av interesse ("handler om det vi skriver om") og laste det ned på egen disk eller diskett. Man slipper å håndtere tunge bøker, evt. ta kopier osv.

Ytterligere praktisk er det jo at det man har på disketten, evt. kan "limes" inn i oppgaven - som jo også skrives på PC. Avskrift er en saga blott!

(Det siste punktet minner meg også om "skolebibliotekarens dilemma" i Bibliotekaren nr 5, 1995. Hun oppdaget at en elevoppgave i stor grad var avskrift av en artikkel hun hadde skaffet. Vel, vel - bibliotekaren kan evt. bli "fritatt" for flere slike dilemmaer på denne måten. Elevene laster stoff ned fra Internett, og bibliotekarene vet ikke hvilke kilder de har brukt ...)

I diskusjonen som fulgte etter Telenor-annonseren, på e-postlisten bibliotek@rbt.no hevdet bl.a. Knut Hegna ved UB Oslo at

"Kikk deg rundt på Internett, i hovedsak finner du metainformasjon (kataloginformasjon). Metainformasjonen når stadig høyere nivåer: metainformasjon, metainformasjon, metainformasjon. Du finner ikke store mengder nyttige primærkilder, ihvertfall ikke som gratistjenester. I bibliotekene er kataloginfo og primærinfo samlet, og ikke bare det, de er et velordnet hele."

Selv hører jeg vel ikke til dem som har brukt mest tid på å surfe omkring og gjøre meg

Torgrim Eggens medvirkning i en annonse for Telenor Internett i april, og påstanden "Skal du skrive særoppgave? Glem biblioteket!" vakte en smule oppstuss i bibliotekarkretser. At nettopp en forfatter stilte opp på dette, følte nok ekstra provoserende.

Torgrim Eggen ble senere intervjuet i Bråk og bibliotek nr 3, 1995/96. Han fikk der anledning til å utdype synspunktene sine, og et utdrag av intervjuet var gjengitt i forrige nummer av Bibliotekaren (baksiden). Han sier der at det ikke er biblioteket, men boka som medium han vil til livs. Bibliotekarene vil få et helt nytt ansvar for å digitalisere og systematisere informasjon, som skal være tilgjengelig hjemmefra via nettet.

Selv fikk jeg en påminnelse om denne saken en kveld da min 17-årige sønn skulle avsted til et foreningskontor hvor han har adgang til PC - og Internett - for å gjøre ferdig en skoleoppgave. På vei ut begynte han å ramse opp alle stedene han hadde vært "innom" for å finne stoff, altså på nettet. Med Eggen-debatten i minne kunne ikke gamle mor dy seg for lett ironisk å spørre om han ikke også hadde forsøkt biblioteket?

kjent på nettet. Derfor kan jeg ikke vurdere riktigheten i Knut Hegnas påstand. Mine hjemlige opplevelser tyder likevel på at nettet er et brukbart redskap for den som skal skrive særoppgave, ihvertfall på videregående skole. Det kan stille seg annerledes når man kommer til høyere utdanning og forskning.

Torgrim Eggen sier også i intervjuet i Bråk og bibliotek at når bibliotekvesenet begynner å legge stoff ut på nettet, er det "mulig man må komme opp med et litt mer intuitivt grensesnitt enn Dewey-systemet". Kanskje er ikke "våre" systemer alltid like greie for brukerne?

Internett er ikke nytt, det nye er at man har fått systemer som World Wide Web som gjør det enkelt å bruke - og derfor har det også "eksplovert" de siste par årene. Jeg har en følelse av at vi står på terskelen til det samfunnet som enkelte har spådd i flere tiår. Vi vet selvfølgelig ikke helt hvilke økonomiske og politiske konsekvenser dette vil få. Til nå har nok mange lagt ut stoff

(gratis) på Internett for å prøve ut dette mediet. Noe sier meg at det ikke bare er Telenor og andre nettleverandører som vil ønske å tjene penger etterhvert. I bibliotekene er vi jo vant til at det koster å søke i databaser. Det koster å kjøpe bøker og tidsskrifter. Nå får vi i tillegg de kostnadene som selve teknologien medfører - PCer, nettilknytning, programvare.

Jeg tror vi bør ta Eggens utfordringer alvorlig. Dette er jo ikke bare et spørsmål om hvordan man bedømmer Internett pr idag. Det er like mye et spørsmål om hvordan vi skal forholde oss til dette mediet fremover. Om vi skal gå inn og bli aktører (i større grad enn evt. å gjøre våre egne kataloger tilgjengelige) - og hvordan dette evt. skal skje.

Kanskje er ikke bibliotekets viktigste oppgave å stille selve nettet til rådighet for brukerne, men å bidra til at folk får tilgang på fornuftig - og gratis - informasjon der?

Hvor har BF medlemmer?

Pr. 26. juni hadde Bibliotekarforbundet totalt 705 medlemmer. 640 av disse er kvinner, 65 er menn. Fordelingen på sektorer er som følger:

Kommuner	424
Fylkeskommuner	129
Stat	43
Privat	30
Studenter	62
Ikke yrkesaktive	17

Blant de som er ansatt i kommuner og fylkeskommuner, jobber 392 i folkebibliotek, 64 i fylkesbibliotek, 57 i videregående skoler, 23 i barne- og ungdomsskoler, 13 i sykehus, 2 i museer, 1 i fylkesadministrasjon og 1 i kommuneadministrasjon.

Blant de som er ansatt i statlig og privat sektor, jobber 25 ved universitet og høyskoler, 4 ved andre forskningsinstitusjoner, 15 ved statlige institusjoner (Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek, Nasjonalbiblioteket, Nasjonalt læremiddelsenter, o.l.) og depar-

tement, og 29 i private firma og organisasjoner.

Fordelingen på lokallagene i BF er som følger:

1 Finnmark	27
2 Troms	16
3 Nordland	22
4 Trøndelag	35
5 Møre og Romsdal	29
6 Sogn og Fjordane	20
7 Hordaland	59
8 Rogaland	53
9 Agder	18
10 Telemark	20
11 Vestfold	30
12 Buskerud	44
13 Hedmark og Oppland	16
14 Østfold	30
15 Oslo	102
16 Akershus	122
17 Studentene	62

SPALTELANGS

omverdenen, men alt for mye av informasjonen er enveis og speiler myndighetenes eget verdensbilde. Mye av informasjonen som blir gitt er dessuten i brosjyreform, og virker ofte fragmentarisk, uoverskuelig og senderorientert. Offentlige myndigheter har imidlertid fått tillagt et ansvar for at landets borgere skal ha reell tilgang til informasjon innen det offentlige virkefelt. Det understrekes også at det offentlige er til for landets borgere, ikke for sin egen skyld. Dette er et godt utgangspunkt for informasjonsarbeidet, noe som også konstateres i EU-kommisjonens rapport om offentlig informasjon i Europa (nov. 1995).

Nettspill

På messen Electronic Entertainment Expo som nylig ble avholdt i Los Angeles, var nettspill (multi-player online gaming) det nye trend-ordet. Minst ti forskjellige amerikanske selskaper arbeider med å lansere ulike modeller for nettspill der deltakerne kan møtes til dyst i en digital verden.

Et av de mest spennende prosjektene heter Ultima online: Det er en digital, Tolkieninspirert verden med 16 byer der opptil 2.000 deltakere kan møtes samtidig, vandre rundt og snakke med hverandre via tastaturet. Det vil ta 5-8 timer å gå fra den ene siden av verden til den andre. Produzenten tror at også flere jenter vil ha interesse for nettspill idet disse er langt mer sosiale enn dagens actionspill.

Uncover på Internett

Basen er nå søkbar på web, ikke bare via telnet. Det er gratis å søke, men artikkelbestillinger koster naturligvis litt. Uncover indekserer hovedsakelig engelskspråklige tidsskrifter, men disse finnes jo ofte i Norge. Adressen er: <http://www.carl.org/uncover/>

Kulturkutt i Stavanger

Anne Liv Tønnessen
Avdelingsleder
Kulturavdelingen, Stavanger Bibliotek

Historikk:

Sølvberget, Stavanger kulturhus, inneholder Stavanger bibliotek (med avdelinger i huset, bokbuss og to filialer), Galleri Sølvberget, Barnas kulturverksted, programavdelingen, informasjonstorg, informasjonskontor for funksjonshemmede og kino.

Sølvberget ble ferdigbygget i 1987, og befolkningen var utmattet etter lange og slitomme diskusjoner om den berømmelige «kulturropa» skulle bli til et kulturhus. Stavanger bibliotek og kinoen skulle være tungvektene i bygget, ellers skulle aktiviteter av ymse slag skape liv og kultur for Stavangers befolkning.

Sølvberget, Stavanger kulturhus våkner til liv:

Fra 1989 ble Sølvberget omorganisert, og ledelsen samlet under en bibliotek- og kulturhussjef (kinoen fortsatt separat). Et helt klart mål ble satt: Sølvberget skulle bli et av landets mest levende kulturhus, og bibliotek og programvirksomhet skulle gripe inn i hverandre og skape en helhet for brukerne.

1995 ble jubelåret med utnevnelsen til ÅRETS BIBLIOTEK. Da hadde vi også samme høst arrangert Kapittel 95 (44 arrangement) og Palestinsk Kulturmonstring, pluss deltatt som arrangør av Litteraturuka på Sting. Arbeidet på tvers i organisasjonen var nå blitt en uerstattelig arbeidsform for de ansatte.

I 1996 kan vi se tilbake på 7 år med hardt arbeid for å skape Sølvberget til det kulturhuset byen fortjener - og planene framover er like mangfoldige som folkene som jobber sammen. Et unikt arbeidsmiljø, kreativ tenking, effektivt samarbeid og idealisme gir resultater.

Endringer og innsparingstrusler gjør sitt inntog i oljebyen:

Etter å ha hatt eget politisk valgt kulturhusstyre (nedlagt i des. -95), ante vi endringene raskt etter kommunevalget høsten -95. Allerede senhøsten 1995 ble innskrenkninger varslet, og våren -96 fikk en høre at rådmannen hadde nedsatt en komite bestående av «tre av hans beste menn». Disse skulle gå gjennom budsjetter og planer for å se hvor sparekniven skulle kutte. Ingen av de staute karene hadde nær tilknytning til kommunens kulturarbeid. Kuttene for Stavanger lå på 70mill., og ble vesentlig begrunnet med mindre overføringer fra staten.

Arbeidsprosessen med hvor en skulle kutte var aldri særlig synlig, de ansatte eller brukerne merket sjelden rådmannens behov for å meddele seg eller søke råd hos de fagansvarlige. Tillitsvalgte skal ha fått informasjon, men beklageligvis er det ikke alltid informasjonen går videre. Det kunne virke som det var lett for AF-kommunes tillitsvalgte i Stavanger å glemme at de nettopp hadde fått i underkant av 30 nyinnmeldte bibliotekarer å ta vare på. At noen av disse nå ble truet med omplasseringer endret ikke på informasjonsflyten.

I begynnelsen av mai forelå forslaget fra rådmannen: **Nedleggelse av begge bibliotekfilialene, nedleggelse av programavdelingen, Barnas kulturverksted, Galleri Sølvberget og informasjonskontor for funksjonshemmede.**

Videre sies: «Det frigjorte galleriarealet antas å kunne leies ut til kinoen. Kulturtorget kan omgjøres til leseplaser for studentene - forutsatt at en investerer for dette. Arealet til Barnas kulturverksted kan forsøkes utleid som tidligere, eventuelt ses i sammenheng med restaurantdriften.»

Innsparingseffekten i Sølvberget er 3.700.000. Av dette er 2.470.000 lønn (men ingen skal sies opp). Innsparingene utgjør 15% av budsjettet. Omlag 40% av innsparingene i KIK (Kommunalavdeling for kultur, idrett og kirke) belastes Sølvberget. 17 personer fra Sølvberget vil bli omplassert i Stavanger kommune.

Kommentarer:

Det er nødvendig å knytte noen kommentarer/ stille noen spørsmål til forslaget fra rådmannen. Hva vil Stavanger kommune med Kulturhuset? Noen antagelser fra tre av rådmannens menn: «Galleriarealet antas å kunne leies ut til kinoen. Kulturtorget kan omgjøres til leseplaser for studenter», anses kun som useriøst og svært udyktig av saksbehandlere som kan innhente all mulig fagkompetanse. I forslaget ligger også en faktisk utgift i en innsparingssak - investering i å gjøre det store Kulturtorget (utstillingsområdet) om til lesesaler. Underetg. som foreslås omgjort til restaurantdrift har aldri klart å gi lønnsom restaurantdrift, og nabolokalene til Barnas kulturverksted står pr. dato tomme.

Sølvbergets ønske om delaktighet og konsekvensutredninger ble hele tiden avvist. Ansattes forsøk på å vise konsekvensene av kuttene, i media, ble sett på som illojalt, og fem av de ansatte ble innkalt til bibliotek- og kulturhussjefen fordi de hadde uttalt seg om konsekvensene, og belyst sider av saken som brukerne ikke hadde fått presentert tidligere. Kommunaldirektøren og bibliotek- og kulturhussjefen har hele

Som ansatt i Stavanger kommune siden 1988, med arbeidsplass i et kulturhus som etterhvert har utmerket seg både innen moderne kunst, litteraturformidling, ytringsfrihet, teater og opplevelsesutstillinger er det grunn til å tenke over hvilken arbeidsplass og hvilke arbeidsgivere en har, skriver avdelingsleder Anne Liv Tønnessen i denne gjennomgangen av budsjett-kuttet i Stavanger. (Foto: Fredrik Refvem)

tiden vært under sterkt press fra kommunens administrasjon når det gjelder uttalerett og lojalitet.

Saksgangen:

Det er fristende å spørre seg om rådmannen med hensikt ventet til en klar dag i mai med å legge fram denne saken. Mandag 6. mai ble saken kjent i media - og altså mulig å orientere seg i for ansatte og brukere. Med helligdager og fridager i mai ble reaksjoner og ytringer nærmest umuliggjort. Saken raste gjennom kommunalutvalget og formannskapet i løpet av 14

dager, og rådmannens forslag ble vedtatt. I formannskapet nærmest uten noen kulturdebatt.

Kulturstyret, ledet av Jan Johnsen fra Høyre, ønsket ingen konsekvensutredning fra Sølvberget, og saken gikk rakt gjennom. (I kulturstyret foregikk ingen debatt om nedskjæringene, og man må spørre seg om det er for ubehagelig å debattere kultur eller om politikerne i det hele tatt er i stand til det?)

I bystyremøtet 17. juni ble også forslaget fra rådmannen vedtatt med støtte fra Høyre, Frp, Krf, Senterpartiet, Bymiljølista og

Pensjonistpartiet. I korridorene ble det stadig fra politikere hevdet at de ikke gjennom sakspapirene hadde fått klarlagt konsekvensene for Sølvberget. Enkelte spørsmål om kuttene i Sølvberget ble tatt opp, og oversendt rådmannen for utredning. Det er det lille halmstrået vi har, før budsjettet blir saldert i november -96, og de ansatte begynner omplasseringsrundene i januar -97.

Konsekvensene:

Sølvberget Stavanger Kulturhus vil stå ribbet tilbake, og betegnelsen Kulturhus vil

være en morsom liten vits. Så lenge politikerne ikke på noen måte har gitt konkrete ytringer, meninger om hva som skal fylle de tomme rom i Sølvberget, er det umulig for oss å se lyst på situasjonen. Vi står i fare for å miste verdifulle kolleger som har vært med på å gjøre Stavanger Bibliotek til en utrolig spennende arbeidsplass. Ansatte står i fare å bli omplassert til stillinger hvor fagkompetansen ikke kan bli brukt. Verdifulle kontaktnett, som det tar år å bygge opp, vil forsvinne. Byen står tilbake med et knalldyrt «Kulturhus» uten folk og midler til å fylle rommene - og samtidig planlegger byens politikere et nytt oljemuseum som vil komme til å kreve sitt av folk og midler!

Ytring:

Som ansatt i Stavanger kommune siden 1988, med arbeidsplass i et kulturhus som etterhvert har utmerket seg både innen moderne kunst, litteraturformidling,

ytringsfrihet, teater og opplevelsesutstillinger er det grunn til å tenke over hvilken arbeidsplass og hvilke arbeidsgivere en har.

Fram til årsskiftet 95/96 har Sølvberget gitt meg som bibliotekar alle muligheter til å utfolde fagkunnskap, kreativitet og idealisme. Jeg har arbeidet i unike miljøer med kulturarbeidere som gjensidig inspirerer hverandre. Mange millioner kr. er gjennom disse årene blitt hentet inn til Stavanger kommune og har muliggjort prosjekter som byen aldri ellers ville snust på. Samarbeidspartnere er blitt knyttet til byen, og har sett at kultur har stått på dagsordenen. Verdifulle kontaktnett er opprettet, og vil på lang sikt være av uvurderlig verdi for kommunen.

Så endrer situasjonene seg dramatisk!

Ikke nødvendigvis fordi Stavanger kommune må spare penger. Det har heller ikke kulturarbeidere vanskelig for å forstå og

rette seg etter. Men at demokratiske saks-ganger fordunkles med offentlighetsloven som skalkeskjul, og ansattes rett til ytringer knebles - det skaper arbeidssituasjoner hvor tillit mellom arbeidstaker og arbeidsgiver ødelegges. Arbeidsforhold blir med ett utrygge, og pr. dato vet vi ikke om det blir anledning til å putte de som skal omplasseres inn i vakante stillinger ved Sølvberget (det er ansettelsesstopp i kommunene), eller om rådmannen selv vil ha dem i sin Personalbank som er under utredning. Erfaringen gjør at vi frykter det siste, som også er det verste.

Demokrati er en langsom prosess. Det er ikke uforståelig at kommunale saksbehandlere og rådmenn ønsker en uforstyrret arbeidsprosess - det er bare ikke akseptabelt. Retten til innsyn og til ytringer når alle andre veier er lukket vil være bærende krefter også i et lokal-demokrati - og som arbeidstaker vil det alltid være nødvendig å kjempe for!

Møter i forbundsstyret

Forbundsstyret i BF hadde møter 24.-25. april og 17. juni. Saker som er oppe til behandling på styremøtene resulterer som oftest i stoff til Bibliotekaren. Men det gjelder ikke alltid. Derfor denne artikkelen.

På styremøtet i april var økonomien i BF en viktig sak. Budsjettkontrollen er god, årsresultatet ser positivt ut, men tidspunktene for når inntekter og utgifter kommer har ledelsen i BF ikke vært bevisste nok på. Det førte til likviditetsproblemer for BF på vårparten. Etter grundig å ha vurdert situasjonen, fattet forbundsstyret følgende vedtak: «Sekretariatet får fullmakt til å låne kr. 80.000,- fra konfliktfondet. Dette lånet skal være tilbakebetalt innen 1.8.96. Videre ber man sekretariatet om å lage en plan for oppbygging av et driftsfond slik at BF's likviditet bedres.»

BF's forhold til de nye utdanningene i Tromsø og Trondheim var også oppe på april-møtet. Følgende to vedtak ble fattet: «Utdanningen i Trondheim er på nåværende tidspunkt av en slik grad at kandida-

ter fra utdanningen ikke synes aktuelle som medlemmer, BF vil ikke drive rekruttering der, men følger med utdanningen videre.» «Utdanningen i Tromsø er av en slik art at det er uproblematisk for BF å ta opp studenter fra denne utdanningen som studentmedlemmer.»

På juni-møtet var lønnsoppgjøret naturlig nok en viktig sak, men det er fylldig dekket gjennom andre artikler i Bibliotekaren. Håndtering av samarbeidsavtalen mellom BF og FBF er også en gjenganger på styremøtene. Ellers fikk styret seg forelagt revisjonsberetning for 1995 fra «Aarstad og Renø Revisjon AS», som er BF's revisorer nå. Styret godkjente regnskapet med revisjonsrapport. Regnskapet viser at BF hadde inntekter på kr. 1.025.786,80 i fjor, mens utgiftene var på kr. 697.787,35. Kr. 200.000,- ble overført konfliktfondet. Det resterende overskudd ble da på kr. 127.999,45.

RED ■

Annonse

Alta kommune

Ved Alta bibliotek er det ledig to stillinger som

Bibliotekar I

med tiltredelse så snart som mulig. Alta bibliotek holder til i nye tidsmessige lokaler i Alta sentrum. Vi benytter biblioteksystemet Bibliofil, med automatisert utlån.

Hovedarbeidsoppgaver:

- ansvar for en av avdelingene for barn og unge, voksenavd. eller fjernlån
- daglig drift, innkjøp, katalogisering, arrangement og aktiviteter innen sin avdeling
- ansvar for EDB tillegges en av bibliotekarene
- stedfortrederansvar tillegges en av bibliotekarene

Nærmere opplysninger ved biblioteksjefen tlf. 78 44 02 50 eller kultursjefen tlf. 78 44 00 00. Søknadsfrist 22.08.96. Fullstendig utlysningstekst i Norsk lysningsblad nr.159, lørdag 13.07.96.

Hva vil framtiden bringe?

Amerikabrev

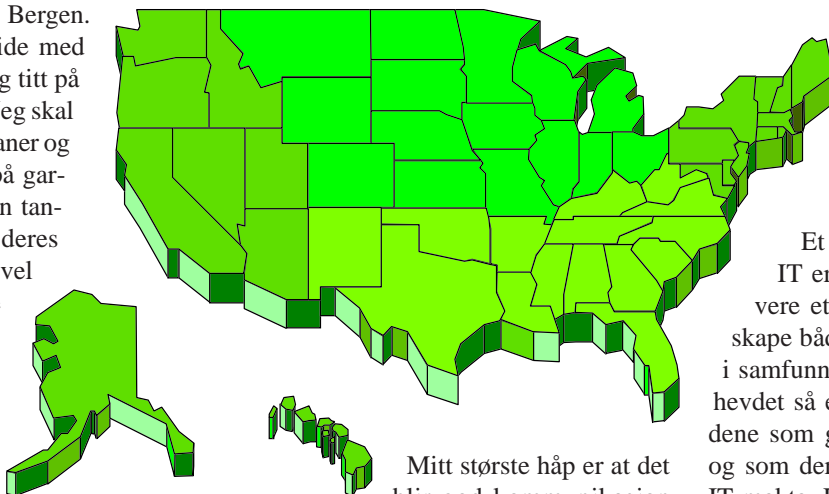
fra Thomas Brevik

Dette blir det siste amerikabrev fra meg i denne omgangen. Når dette leses har jeg tatt min avsluttende eksamen og levert min siste innlevering. Pakkingen skulle også være unnagjort, og det er bare å sette seg på flyet hjem til Bergen. Dermed er det også på tide med en liten oppsummering, og titt på hva framtiden vil bringe. Jeg skal spare dere for mine jobbplaner og hvilken farge vi skal ha på gardinene hjemme, men noen tanker om bibliotekarer og deres framtidsmuligheter skulle vel være på sin plass i denne spalten.

Det har vært mulig å følge med i hva som skjer hjemme i bibliotek-Norge takket være bibliotek-tidsskrifter og e-brevveksling med kollegaer hjemme. Det som slår meg når jeg skal oppsummere inntrykket av det siste året i biblioteksverdenen er at Norge og USA ikke er så veldig forskjellige. Det er mye de samme tankene og problemstillingene som tas opp begge steder.

Her, som hjemme, er det informasjonsteknologien som opptar de fleste, enten de liker den eller ikke. Nedskjæringer, kampen om ressurser og oppmerksomhet er like hard. Utdanningsspørsmål er like aktuelle i USA som hjemme. Kvalitet på utdanningen og anerkjennelse er like viktige for amerikanske bibliotekarer som for norske. At vi i Norge nå for første gang går mot universitetsstudier i bibliotek-og

informasjonsfag, og at vi begynner å få våre første doktorander er et stort steg framover for den norske biblioteksverden. Et biblioteksforskningsprogram vil forhåpentligvis bety både økt kunnskap om oss selv og hvordan bibliotek fungerer i samfunnet, og også en mulighet til å øke kunnskapen om bibliotek og bibliotekarer utenfor den smale biblioteksnsjen.

Mitt største håp er at det blir god kommunikasjon mellom biblioteksforskningsprogrammet og resten av biblioteksfolket. Uten innspill og tanker fra de praktiserende vil forskerne fort miste bakkekontakten. Bibliotekarforbundet burde spille en viktig rolle i denne sammenheng. BF er et torg for kontakt, hvor ikke bare lønns- og stillingskategorispørsmål tas opp, men også hvor faglige spørsmål kan diskuteres mellom bibliotekarer av alle typer, uten hensyn til utdanning utover grunntidninga, plass i hierarkiet og år på baken.

Forholdet mellom bibliotek og elektroniske informasjonssystemer bør spesielt tas opp med nye vinklinger. Bibliotekarer er lett bytte for alt som har prefikset «informasjons-» enten det dreier seg om teknologi, samfunn eller konsulenter. Vi behøver ikke

svelge hver eneste statssekretærutvalgsmelding bare for de den lover at bibliotek skal tas med inn i «IT-Norge». For å være helt ærlig, hvem var det som holdt informasjon og kunnskap ved like når de ikke var moteord? De smulene som IT-meldingen har gitt bibliotekene er nesten en fornærmelse. Hadde det ikke vært for at meldingen har så store mangler på så mange andre områder, som f.eks. hva skal innholdet være, hvordan skal vi få et samfunn hvor idealene om demokrati og solidaritet fortsatt kan holdes i hevd, på tross av IT, så hadde jeg virkelig blitt urolig.

Et av de viktigste problemene med IT er at med teknologi får makthavere et effektivt virkemiddel som vil skape både ønskede og uønskede skiller i samfunnet. Som så mange før meg har hevdet så er bibliotekene et av de få stedene som gir lik tilgang på informasjon, og som derfor kan være et motmiddel til IT-makta. De fleste går så videre og hevder at derfor må bibliotekene få tilgang på Internett! Jeg vil hevde at Internett-tilgang er hverken noe svar eller spørsmål. Hvordan brukerne våre får informasjonen, om de kan bruke den, om de i det hele tatt har tilgang på et bibliotek og bibliotekjenester, DET er spørsmålet.

Jeg vil takke for meg for denne gangen og håper Bibliotekarens spalter kan fortsette å ta opp faglige spørsmål som går litt videre enn det rent lønnspolitiske.

Utdannes det bibliotekarer i Trondheim?

Hva er en bibliotekar? For folk flest er det nok en person som arbeider i et bibliotek. Innad i bibliotekverdenen, derimot, er en bibliotekar et nokså klart og entydig begrep. "Alle" vet hva et bibliotek som søker etter en ny bibliotekar, forventer å få. Bibliotekarer er folk med eksamen fra Bibliotekhøgskolen i Oslo, eller tilsvarende fra andre land. De har dermed en kjent, felles plattform. Individuelle variasjoner og påbygginger forekommer selvsagt, men grunnlaget er likt.

Gunnhild Fylling,
Bibliotekar, BIBSYS, Trondheim

Men verden forandrer seg. I den siste tiden har det vært mye snakk om nye utdanningssteder og "nye bibliotekarutdanninger". En av dem er i Trondheim. Den har vært omtalt som en bibliotekrelatert studieretning ved Universitetet i Trondheim, og i bibliotekretser i Trondheim har forventningene vært store til det nye tilbudet. Dette har både vært forventninger til å få en utdanningsmulighet lokalt, og forventninger til muligheten for videreutvikling og påbygging av "gammel" bibliotekarutdanning.

La oss se litt nøyere på det nye studietilbudet i Trondheim:

Studiet er organisert som en ny studieretning under Institutt for Informatikk ved Matematisk-Naturvitenskapelig Fakultetet ved Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet. Dette instituttet ligger under det som før sammenslåingen var Den Almenvitenskapelige Høgskolen. Den nye studieretning er godkjent og startet opp med to nye emner høsten -95. Studieretningen har fått navnet Informasjonsforvaltning og skal etter planen bygges ut til hovedfag. Mye er ennå bare på planleggingsstadiet. Man venter på midler - f.eks. til flere vitenskapelige stillinger.

Jeg skal i det følgende prøve å gi en oversikt over faget.

Oppbyggingen:

1. Startkapital: 1 grunnfag, som ikke skal være IT-fag(=Informatikkfag), + Examen Philosophicum. Til sammen 27 vektall.

2. Grunnfag i IT = 20 vektall. Litt over halvparten er "vanlige" IT-fag og resten plukket fra lista "Anbefalte fag for studieretningen Informasjonsforvaltning". (Lista er gjengitt nedenfor.)
3. S-blokk = 10 vektall fra samme liste.
4. 12 -15 vektall fra lista "Supplerende spesifiserte emner". (Gjengitt nedenfor)
5. Hovedfagsemner: 10-15 vektall fra "Hovedfagsemner". (Også gjengitt nedenfor.)
6. Hovedoppgave (=20 vektall).

For å begynne på hovedfag (ca. 10 kandidater pr. år) må du søke om opptak og vurderes etter karakterer. Etter endt utdanning er du cand.scient.

Anbefalte fag for studieretningen informasjonsforvaltning (IF):

IT282	Biblioteksorientert informatikk (nytt)	3 vektall
IT281	Informasjonsgjenfinning (nytt)	3 vektall
IT223	Kommunikasjon og distribuerte systemer	3 vektall
IT222	Operativsystemer	3 vektall
IT291	Prosjektarbeider	5 vektall
IT341	Menneske-maskin interaksjon	3 vektall
IT263	Systemering II	3 vektall
IT167	Databaseteknikk	3 vektall
IT272	Ekspertsystemer	3 vektall
IT375	Kunnskapsakvisisjon	3 vektall
45162	Systemering III	3 vektall
45XXX	Multimedia-databaser (ønsket etablert)	3 vektall

Minimum 9 vektall velges herfra som del av emnegruppe Informatikk (=grunnfag). Ytterlige 10 vektall (=S-blokk) kreves herfra før opptak til hovedfag.

Supplerende spesifiserte emner:

AVS6	Hypermedia - et verktøy i humanistiske studier	5	vektttall
Film202	Multimedia / Interaktiv video	5	vektttall
PSY64	Kognitiv psykologi - utvalgt tema	3	vektttall
92503	Samfunn og bedrift I	3	vektttall
92507	Samfunn, miljø og bedrift	3	vektttall
92509	Organisasjon, grunnkurs	3	vektttall
92517	Bedriftsadministrasjon, grunnkurs	3	vektttall
92526	Kontraksrett og administrasjon	3	vektttall

Maksimum 15, minimum 12 vektttall velges fra denne lista.

Hovedfagsemner:

IT383	Digitalt bibliotek (nytt) (utvidet bibliotek-begrep)	3	vektttall
IT384	Datastøttet samarbeid (nytt)	3	vektttall
IT385	Informasjons- og kunnskapsgjenfinning	3	vektttall
IT...	Hovedfagsemne	3	vektttall
IT...	Hovedfagsemne	3	vektttall
45...	Hovedfagsemne	3	vektttall
IT...	Spesialpensum	1	vektttall

Enkelte fag i «Anbefalte fag» er også aktuelle som hovedfags-emner. Hovedfagsemner skal utgjøre 10 vektttall

Hovedoppgave: 20 vektttall

Det er ikke lett å si hva mange av disse fagene vil komme til å inneholde, men la oss se på de to nye som kom i gang høsten -95:

IT281 Informasjonsgjenfinning

* Inverterte filer	2	t
* Signaturfiler	2	t
* PAT trær og PAT matriser	2	t
* Filorganisering for optiske plater	2	t
* Lexikalsk analyse og stoplister	2	t
* Stemming algoritmer / Thesaurus konstruksjon	2	t
* Strengsøkingalgoritmer / Booleske operasjoner	2	t
* Hashing algoritmer	2	t
* Ranking algoritmer	2	t
* Clustering algoritmer	2	t
* SGML	4	t

IT282 Biblioteksorientert informatikk

* Akkvisisjon	4	t
* Oversikt over store bibliotek-/Husholdningssystemer	4	t

* Kunnskapsorganisering	4	t
* Bruker-/Kundebehandling	3	t
* Ulike verktøy for informasjonssøking	6	t
* Dokumentlevering	3	t
* Biblioteksadministrasjon	2	t

De fleste vil vel si at dette er mest informatikkfag. Så la oss se på faget IT282, som er det faget som er mest biblioteksorientert. Vi ser av timetallene i biblioteks-fag (dette er **totalt timetall**, ikke timetall pr. uke) at studentene ikke kan få inn så mye om basis-fagene for en bibliotekar her. De får f.eks. undervisning i akkvisisjon i 4 t. og 3 t. med bruker-/kundebehandling - totalt.

Dersom du er bibliotekar fra Høgskolen i Oslo - hva da?

På forespørsel sier instituttet at "bibliotekarer fra Høgskolen i Oslo slett ikke uten videre kan regne med å få godkjent og overført vektttall direkte". Sannsynligvis kan en Bibliotekhøgskole-eksamen bare bli det første grunnfaget (=20 vektttall), altså det grunnfaget som **ikke** inngår i studieretningen Informasjonsforvaltning. Studieveileder ved Matematisk-Naturvitenskapelig Fakultet sier at aktuelle søkere til fakultetet med slik bakgrunn, må vurderes i hvert enkelt tilfelle med tanke på fritak fra fag. Han sier videre at normen til en viss grad legges av første søker. Det vil si at dersom du ikke får slikt fritak, teller 3 års studier på Bibliotekhøgskolen likt med et hvilket som helst grunnfag på et universitet = 1 studieår.

Min konklusjon blir at dette er et informatikk-studium, ikke en bibliotekarutdanning, og at bibliotekarer som følger studie-opplegget blir omskolert - ikke videreutdannet. Men et interessant informatikk-studium, det er det!

...og søt musikk oppstår?

I mai fikk vi melding om to samarbeidsavtaler av betydning for bibliotekarer. Fra NBF Tidsskriftformidlingen ble vi informert om avtale inngått med NIC Info AS, og fra Biblioteksentralen fikk vi meldingen om samarbeidsavtale inngått med BC Inventar.

Men vi har dessverre ikke, vi gjentar - dessverre ikke -, mottatt melding om fusjonering av de statlige organer på bibliotekområdet. Ikke ennå. Men vi er parat til å motta meldingen. Alle sanser er åpne for å ta inn over oss et slikt departementalt signal. Kanskje vi om noen år vil ha færre statlige bibliotekorgan enn tidsskriftformidlere i dette landet?

RED ■

En uke i en skolebibliotekars liv

Dagbok

Tone Christine Cook,
Bibliotekar
Bredtvet videregående skole.

Mandag

Klokken er 8.03 mandag morgen, og jeg kommer susende opp bakken til Bredtvet videregående skole i min lille røde bil. 2-åringen var ikke helt grei i morges, så derfor er jeg litt sen...

Utenfor biblioteket er det allerede kø, mange elever skal ha prøve og de har «glemt» ordbøker hjemme. Etter å ha delt ut 8-10 ordbøker, rusler jeg ned på skolens kontor, der jeg tar en kopp kaffe sammen med dem som jobber der. Vi prater litt om helgens små og store begivenheter, før jeg tar avisene med opp til biblioteket.

Det er ikke en sjel på biblioteket eller lese-salen så tidlig, så jeg tar en titt i Aftenposten før jeg begynner med dagens gjøremål. Jeg fører utlånsstatistikk og statistikk over antall referansespørsmål fra forrige uke (dette gjøres på gamlemåten).

Klokken 9.30 kommer det noen elever som gjerne vil søke på CD-rom plater på elev-maskinen, en annen gjeng sitter og spiller kort. Det hele går stille og rolig for seg. Jeg rydder litt i hyllene og setter på plass noen bøker. Jeg er jo den eneste som jobber her, derfor må jeg gjøre både de hyggelige og de mindre hyggelige tingene selv.

Klokken 11 henter jeg posten, jeg sorterer tidsskrifter, fører dem i kardex og fordeler dem på elevbibliotek og lærerbiblioteket. Så er det lunsj. Jeg setter pris på lunsjen, det er veldig o.k. å treffe de andre ansatte på skolen til litt uformelt prat.

Etter lunsj går tiden mye fortere. Det kommer noen spørsmål om bøker av Bjørneboe og Michelet, jeg registrerer nye bøker på Mikromarc og vips så er klokka 15.30. Jeg kjører til barnehagen for å hente den håpefulle.

Tirsdag

I dag gikk morgenrutinen litt bedre enn i går. Jeg er på plass litt før klokken 8, jeg må nemlig lese gjennom noen sakspapirer før AMG-møtet som begynner klokken 8.15. AMG betyr Arbeidsmiljøgruppen, og som verneombud for de såkalte «andre ansatte» på skolen, er jeg med her.

I dag er det byggesaken som står på programmet, skolen skal nemlig bygges ut for å få plass til flere nye studieretninger. Jeg klarer å formidle budskapet om hvor viktig det er at biblioteket er strategisk plassert i skolebygningen, og hvor viktig det er å ha en enkel adkomst. Dette er de andre AMG-medlemene enige i, og etterpå ser jeg til min store glede at dette er kommet med i referatet. Jeg rekker bare å ta posten før det er lunsj.

Etter lunsj blir det travelt. En klasse er uten lærer, og de blir da sendt til biblioteket for å finne stoff om forskjellige religioner. Det blir ganske masete når 30 elever står og

Vi har bedt en rekke bibliotekarer skrive dagbok fra en uke på sin arbeidsplass. Denne gangen er det Tone Christine Cooks tur.

venter på at jeg skal finne frem stoff om buddhismen, hinduismen, afrikanske religioner. Etter hvert slår noen opp i Mikromarc Opac selv, og jeg tenker i mitt stille sinn at brukeropplæringen likevel ikke har vært helt bortkastet...

Onsdag

Jeg er ikke før kommet inn døren før lærer Skeie kommer til meg for å få hjelp. Klassen hennes har lest «Det lyse mørket» av Mette Newth, og de trenger en del stoff rundt denne boken. Bokens handling er fra et hospital for spedalske i Bergen, og hovedpersonene i boken drømmer seg litt bort ved å lese bøker om spennende reiser. Jeg finner derfor endel stoff, både om spedalskhet og om Gullivers reiser bl.a. som jeg legger i en eske lett tilgjengelig i biblioteket.

Så kommer en annen lærer som gjerne vil låne en medisinsk oppslagsbok som heter Williams Hematology. Denne har jeg selvfølgelig ikke selv, så jeg må slå opp i Bibsys via Internett. Jeg finner den der, og faxer min fjernlånsbestilling til Fjernlånsavdelingen på Deichmanske bibliotek.

Etter lunsj er det stille, jeg gjør de siste for-

beredelsene, for kl.15.00 begynner personalmøte, og i dag er det lille meg som skal lede dette.

Personalmøte har vi 1 gang pr.mnd. Det er et nokså uformelt organ, meningen er at alle skal kunne stå frem og si sin mening om ting som foregår her på huset. Men likevel er det ikke like greit å skulle lede dette møtet, 55 lærere er jo vant til å holde foredrag rett som det er.....Det er byggesaken som er sentral her også, den kan jeg heldigvis mer enn de fleste om, så det går bra. Jeg får til og med skryt for stram møteledelse etterpå...

Torsdag

Dagen begynner rolig. Etter kaffekoppen på kontoret begynner jeg å registrere noen videofilmer som jeg har fått fra rådgiveren. Dette er videofilmer om forskjellige yrker, og jeg skal registrere dem i Mikromarc og låne dem ut til elever som hjemme i fred og ro kan se på videoen og bestemme seg for hva de skal bli. Jeg tar posten før lunsj.

Etter lunsj kommer Larsen løpende. Han skal ha bilde av Ben Johnson på seierspallen under OL i Seoul i 1988. Johnson ble jo senere fratatt denne gullmedaljen p.g.a. doping. Jeg begynner å lete. Jeg leter i Sportsboken, Idrettsleksikon, Hvem

hva hvor osv. Jeg slår opp i Encarta og World Book Encyclopedia på CD-rom osv. Jeg prøver også Internett, men alt til ingen nytte.

Klokken 15.30 går jeg hjem. Ved middagsbordet diskuterer jeg Ben Johnson saken med min bibliotekarmann, og han mener at bildet sto i Newsweek i August/September 1988, og det blir liksom ikke fredag fort nok, slik at jeg kan få sjekke det.

Fredag

Jeg har selvfølgelig ikke tatt vare på Newsweek så langt tilbake som 1988, men klok-

ken 10 åpner Fjernlånsavdelingen på Deichman, og jeg ringer ned og setter dem på saken. De er veldig imøtekommende, men etter et par timer ringer de, og sier at de har lett både i Newsweek og andre steder, men de kan ikke finne noe. Da kontakter jeg Larsen for å høre om hans avdeling er villige til å betale for å få tak i dette bildet. Det er de, og jeg ringer NTB, og der får jeg bestilt bildet. Bingo!

Utpå dagen kommer et par elever som bare vil prate litt med meg om løst og fast. Jeg skyver unna det jeg holder på med, for mange elever er det viktig å få snakke med noen av og til. Det kan også være greit å snakke med andre enn læreren, for han/hun skal jo sette karakterer, og DET gjør ikke en bibliotekar.

Jeg rydder litt på biblioteket, det ser ut som om det har vært krig, men jeg kan jo ikke kjeffe hele dagen, heller. Og stort sett er elevene veldig greie, og jeg stortives ihvertfall i jobben min.

Klokken 15.30 setter jeg meg i min fulllastede røde bil, jeg henter 2-åringen i barnehagen og bibliotekarmannen på jobben og så setter vi kursen mot hytta på fjellet.

God helg. ■

Lægeforeningen ut av AF

Fredag 28.juni vedtok landsstyret i Den norske Lægeforening å gå ut av AF. President i Lægeforeningen Hans Petter Aarseth, som selv stemte for fortsatt AF-medlemskap, mener at årsaken ligger i motsetninger mellom universitetsutdannede og høyskoleutdannede i AF. - De melder seg ut 14 timer etter at vi har forhandlet frem den beste avtalen for legene på mange år. Skjønne det den som skjønne det kan, uttalte AF-leder Magne Songvoll til pressen dagen etter vedtaket. - Dette dreier seg mer om følelser enn fornuft, sa han.

Før utmeldingen fra AF hadde Lægeforeningen inngått en oppsiktsvekkende samarbeidsavtale med Norsk Kommuneforbund. Der heter det bl.a. at «det må etableres klare ansvars- og myndighetslinjer basert på enhetlig ledelse for all virksomhet i helsevesenet.» Dette har klar brodd mot Norsk Sykepleierforbund. Avtalen sier også at «Partene vil respektere hverandres ulike «interessesfærer» i lønnspolitikken og akseptere den annen parts «forkjøringsrett» i forhold til de respektive

hovedinteresser i avtalestrukturen i kommunesektoren». Dette var ikke drøftet innad i AF på forhånd. Både utmeldingen av AF, avtalen med NKF og den pågående mediekampen rundt overtidsnekten til assistentlegene, tyder på et klima i Lægeforeningen for mer utilsørt utnyttning av legenes samfunnsmessige posisjon.

RED ■

Fjernlånsøking og statistikk

Morten Haugen
Biblioteksjef, Ørland kommune

I april sendte Statens Bibliotektilsyn ut rundskriv SB-4/96 med **Fjernlånsregler for folkebiblioteksektoren**. I et orienterende brev som fulgte reglene skriver man blant annet:

Samtidig er det viktig å minne om at fjernlån er meint i vere eit supplement til tilbodet ved det enkelte biblioteket. På landsbasis utgjør fjernlånet omlag 1% av det samla utlånet i folkebiblioteksektoren. Om eit folkebibliotek har ein særleg høgare fjernlånsprosent enn dette over ein lengre periode, kan det vera eit teikn på at noko er feil med omfanget eller innrettinga på innkjøpet til egne samlingar.

Dette var sterk kost. Jeg leste det flere ganger, for å se om jeg forsto det som sto der. Men samme hvor mye jeg leser, ender jeg opp med dette: Statens Bibliotektilsyn mener at landsgjennomsnittet skal være retningsgivende for alle folkebiblioteks fjernlånsvolum. Jeg erindrer gamle sitat, som: "statistikk er én stor løgn, som består av mange små sannheter".

For å undersøke om dette hang på greip, tok jeg for meg bibliotekstatistikken for 1994 for Sør-Trøndelag. (1995-tallene forelå ikke) For hver av de 25 kommunene regnet jeg ut prosent fjernlån i forhold til utlån. Fylkesgjennomsnittet var 0,8%, og virket beroligende. Det viste seg imidlertid at Trondheim, som står for 59% av utlånet i fylket, hadde 0,2% fjernlån. Tallene for de 22 andre kommunene (data manglet for 2 kommuner) er slik:

0,0-0,9%	3 kommuner
1,0-1,9%	8 kommuner
2,0-2,9%	8 kommuner
>3%	3 kommuner

Av de tre kommunene under 1% har to svært stort utlån, og den tredje hadde et marginalt fjernlån, med 4 bestillinger. Gjennomsnittet for fylket som helhet (minus Trondheim) er 1,45% fjernlån i f.h.t. utlånet. Middeltallet er 1,8%. Konklusjonen må bli: det normale i landkommuner (i Sør-Trøndelag) er et fjernlån mellom 1 og 3%.

Et nytt sitat: "Statistikeren druknet. Han hadde fått vite at gjennomsnittsdybden i elva var 60 cm."

Selv om vi vet at det er en belastning for lånegivende bibliotek, er vi noen bibliotek som ikke skammer oss over å ha et høyt fjernlån. Det skyldes at vi ønsker å bevare noen idealer om bibliotekets rolle. I stikkordsform: Vi vil være almindannende. Vi ønsker å dekke de behov våre lånere har. Og: vi forholder oss til trendene i samfunnet.

Man er tilsynelatende enige om at det er to trender som utfordrer bibliotekene, og i særlig grad berører fjernlånet. Den ene er utdanningssamfunnet: videreutdanning og internopplæring. Men også veksten i og den geografiske spredningen av videregående og høyere utdanning.

Den andre trenden gjelder spesialiseringen - og intensiteten - i interesser. Det er ikke noen grense for hvor små bygdesamfunnene kan være før de er selvforsyn med Amcar-klubb, kaninavlslag, origami-kurs og vennskapskommune på en Stillehavsoy. Dersom bibliotek i små kommuner ønsker å opprettholde et alsidig, aktuelt og almindannende boktilbud i egne samlinger, samtidig som vi møter alle disse spesialistene, kommer vi ikke utenom fjernlånet. Og dersom disse trendene fortsetter - kommer fjernlånet til å øke.

I lys av dette: hva har bibliotektilsynet tenkt på? Hvordan ser en "normalkommune" ut for dem? 20.000 inbyggere? Synes man at det bør være en grense for hvor raffinerte lånere småkommunene bør ha? Er det et diskret opprop for høyere bokbudsjett? Eller kanskje en kamuflert aksjon for kommunesammenslåing?

Spørsmålene står i kø, og nysgjerrigheten kan bare døyves i en kort periode av dette sitatet, velegnet i et jubileumsår: "Statistikk er som bikinier, de viser noe interessant, og skjuler noe vesentlig."

Studentforum i AF

Sølvi Kristiansen, faglig sekretær i BF

Alle foreninger med studentmedlemskap er invitert til å delta i et Studentforum i AF, og i mars ble det nedsatt et interimstyre som skulle forberede opprettelsen av et slikt forum. Dette interimstyret har nå avgitt en innstilling med forslag til vedtekter som er sendt til aktuelle foreninger til uttalelse.

Bibliotekarforbundet er en av de organisasjonene som har studentmedlemmer. Foreningene kan melde på to delegater til det konstituerende møtet 28. august, og BF's sekretariat har oversendt denne saken til Studentlaget for behandling og utvelgelse av delegater.

Høgskulen i Volda

Bibliotekar

Vi har ei ledig bibliotekarstilling, og inviterer deg til å søkje. Høgskulen har om lag 2200 studentar, og faga er i hovudsak humanistiske fag, sosialfag, mediefag og pedagogiske fag. Biblioteket er i Bibsys, og har bra tilgang til eksterne basar og CD ROM-basar. Nytt hus med nytt bibliotek i 1998. Då slår vi saman dei to bibliotekavdelingane. Til dess arbeider du ved Avdeling Hans Strøm.

Stillingskode 1074, ltr. 17-28. Sjå i Norsk lysingsblad nr.142, 25. juni.

Søknadsfristen er 15. august 1996

Du kan ringe til Frode Følling Birkeland, tlf. 70 07 50 61, faks 70 07 50 59.

Eller berre send søknaden til Høgskulen i Volda, Pb 500, 6101 VOLDA.

Merk søknaden med: St.nr. 28/96.

Volda har livleg aktivitet for dei fleste fritidsinteresser, organisert og uorganisert - bygda har 300 organisasjonar.

Velkomen som søkjar!

Hvorfor gå over bekken etter vann?

Vi leverer norske og utenlandske bøker, tidsskrifter, gråsonepublikasjoner og andre informasjonsprodukter. Vi tilbyr:

- Riktige priser
- Effektive rutiner
- Oversiktlige statusrapporter
- Personlig oppfølging

Større kunder tilbys svært fordelaktige betingelser, med reelle rabatter på utenlandske priser.

Ta kontakt -- vi sender gjerne en oversikt over våre tjenester.

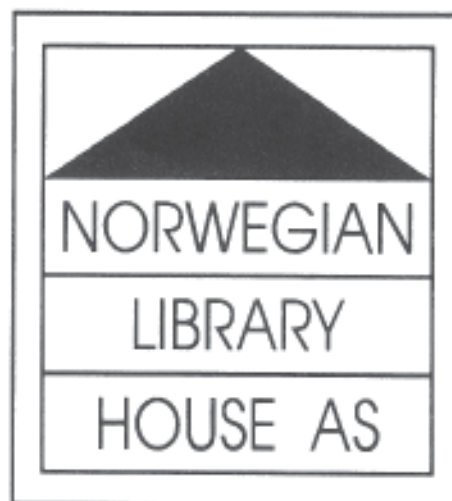
Norwegian Library House AS

Postboks 118 Tåsen

0801 Oslo

Telefon 22 95 27 42

Telefax 22 95 03 25

Library Supply på norsk

Redaksjonsleder

Fast stilling

Biblioteksentralen har til oppgave å skaffe bibliotekene bøker, bibliografiske produkter, faglitteratur og IT-tjenester, samt bibliotekmaterieell og inventar/innredning. Bedriften er eid av norske kommuner, fylkeskommuner, Kommunenes sentralforbund og Norsk bibliotekforening. Vi har ca 65 medarbeidere.

Bibliografisk avdeling er med sine 14 medarbeidere ansvarlig for utvikling, produksjon og salg av sentrale bibliografiske og andre bibliotekfaglige produkter og IT-tjenester til landets bibliotek, særlig folke- og skolebibliotekene.

Publikasjonsgruppa (2 ½ stilling) fungerer som et lite forlag som produserer spesialpublikasjoner til publikumsarbeidet, samlings- og faglig utvikling i bibliotekene. Litteraturlistene gir bibliotekene mulighet til å øke utnyttingsgraden på materialet sitt. Listene tar opp aktuelle temaer og genre, og bøkens innhold blir referert. Folderne beskriver aktuelle forfattere og temaer og gir tips til litteratur. Noen av publikasjonene utgis også elektronisk. IT-systemene våre er plassert på UNIX og Windows. Vi bruker bl.a. Ami Pro og Quark Express som verktøy i publikasjonsframstillingen.

Vi har i Publikasjonsgruppa ledig fast stilling som redaksjonsleder med tiltredelse snarest.

Arbeidsoppgaver: Arbeidet er allsidig og innebærer ansvar for produktutvikling og markedsføring, overvåking av norske bokutgivelser, kontakt med skribenter og illustratører, manusbearbeiding og tekstbehandling. Skrivning av egne manus kan bli aktuelt. Stillingen er også tillagt noe budsjettarbeid, reisevirksomhet og kursundervisning.

Vi søker en ansvarsbevisst, samfunnsorientert, utadvendt person med gode bokkunnskaper og god skriftlig framstillingsevne. Du må beherske tekstbehandling, ha noe PC-kunnskap og kjennskap til Desktop Publishing. Du bør ha enten forlagserfaring, bibliotekutdanning med praksis, filologutdanning med litteraturvitenskap el. nordisk i fagkretsen eller lærerutdanning med bibliotekpraksis. Erfaring med layout vil bli tillagt vekt.

Stillingen er plassert i det kommunale regulativ, st.kode 6559, lønnstrinn 19-35 etter avtale.

Nærmere opplysninger ved avdelingsleder Eirik.Gaare@bibsent.no eller nestleder Marit.Vestlie@bibsent.no, tlf. 22 67 34 80.

Søknad med attester sendes AL Biblioteksentralen, Malerhaugveien 20, 0661 OSLO, innen 26. juli.

BIBLIOTEKARFORBUNDET INNMELDINGS-SKJEMA

Navn	_____	Født	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Yrkesaktiv	☐	Godkj. Bibliotekareksamen (År)	_____
Student	☐		
Ikke yrkesaktiv	☐		
Arb. giver	_____	Sektor (Komm/Stat/Fylke/Priv)	_____
Adresse	_____	Tlf.	_____
Postnr.	_____	Poststed	_____
Stilling	_____	Ansiennitet fra	_____
Forsikringer			
Innbo Ja / Nei		Grunnfors. Ja / Nei	
Virkning fra (måned:)	_____	Virkning fra (måned:)	_____
Dato	_____	Signatur	_____
Skjemaet sendes: Bibliotekarforbundet, Lakkegt. 21, 0187 Oslo			

på tampen:

I Forskerforbundet er organisasjonsstrukturen under debatt. Et organisasjonsutvalg la i fjor fram et forslag om organisering etter en «tjenestemannsmodell», dvs. at det fagforeningsmessige arbeidet drives gjennom lokallag på arbeidsplassene. De landsomfattende foreningene (bl.a. FBF) skulle erstattes av fagutvalg. Det skulle bli enkeltpersoner og ikke foreninger som var medlemmer av Forskerforbundet. Etter en høringsrunde ser det ut til å være enighet om organiseringen av det fagforeningsmessige arbeidet. Skepsisen til de foreslåtte fagutvalgene har imidlertid vært betydelig.

Et nytt forslag er nå på høring fram til 1. september. I korthet går det ut på å organisere det fagforeningsmessige arbeidet i tråd med det opprinnelige forslaget, dvs. med direkte medlemskap og lokallag. Generelle forsknings- og utdanningspolitiske saker ivaretas også av lokallag/Forskerforbundet. Dagens foreninger, som f.eks. FBF, kan beholdes som «fagpolitiske aktører», dersom disse foreningene ønsker det selv.

En rekke yrkesgrupper får i dag sine fagpolitiske behov dekket gjennom dobbeltmedlemskap, dvs. medlemskap både i Forskerforbundet og i et profesjonsforbund i AF. Organisasjonsutvalget uttalte i fjor at denne ordningen fungerer godt «særlig fordi man på denne måten unngår en uheldig konkurranse om de samme medlemmene mellom forbundet og profesjonsforeningene i AF.» Videre ville de «henstille til styret om å arbeide for å etablere slike avtaler med de resterende AF-foreninger som er aktuelle.»

Blant medlemmer i BF og FBF stilles det nå spørsmålstegn ved hvorfor BF og FBF ikke drøfter løsninger som ligger i forlengelsen av dette. I lengre tid har BF og FBF diskutert hvor den enkelte bibliotekar bør være organisert. Dette blir av mange karakterisert som lite perspektivrikt. Hvorfor foreslår ikke BF en ordning med dobbeltmedlemskap overfor FBF/Forskerforbundet? Hvorfor foreslår ikke FBF dette? Dersom FBF blir fratatt muligheten til å jobbe med lønn, arbeidsforhold og generell forsknings- og utdanningspolitikk, og sitter igjen som «fagpolitisk aktør», er det ikke da fornuftig å finne allianser i et større profesjonsmessig fellesskap? Burde ikke bibliotekarer oppnå samme status på dette området som fysioterapeutene, radiografene, juristene, siviløkonomene, psykologene, m.fl.?

RED ■

Returadresse:

Bibliotekarforbundet
Lakkegata 21
0187 Oslo

Bibliotekarforbundet

